

BCN
CLÀSSICS
21/22

19 d'abril de 2022
PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

ORQUESTRA DE CAMBRA FRANZ LISZT ISTVÁN VÁRDAI

Serenata per a cordes de Txaikovski

www.bcnclassics.cat

PROGRAMA

BCN Clàssics temporada 21/22

Palau de la Música Catalana

Orquestra de cambra Franz Liszt

István Várdai, solista

19 d'abril de 2022 a les 20 h

Durada aproximada: 111 minuts amb mitja part

Edvard Grieg (1843 – 1907)

Suite Holberg, op. 40

25'

Praeludium (Allegro vivace)

Sarabande (Andante)

Gavotte (Allegretto)

Air (Andante religioso)

Rigaudon (Allegro con brio)

Joseph Haydn (1732 – 1809)

Concert per a violoncel i orquestra núm. 1 en Do major

30'

Moderato

Adagio

Allegro molto

Pausa de 15 minuts

Xavier Montsalvatge (1912 – 2002)

Tres reflexos sobre una pastoral d'hivern

13'

Andantino violeta

Adagietto blanc

Spiritoso carmesí

Piotr Ilitx Txaikovski (1840 – 1893)

Serenata per a cordes en Do major, op.48

28'

Pezzo in forma di sonatina

Walzer

Élégie

Finale

Orquestra de cambra Franz Liszt

L'Orquestra de Cambra Franz Liszt (Liszt Ferenc Kamarazenekar) va ser fundada el 1963 per músics que s'havien graduat a l'Acadèmia de Música Franz Liszt de Budapest. Com l'Orquestra Nacional d'Hongria, van adoptar el nom de Liszt per homenatjar el gran compositor i subscriure la seva naturalesa progressiva i el seu virtuosisme.

Durant prop de seixanta anys, l'Orquestra de Cambra Franz Liszt ha tingut un paper significatiu en la vida musical d'Hongria i s'ha guanyat una reputació internacional d'excel·lència. És reconeguda com un dels representants del gènere de la música de cambra més extraordinaris gràcies a la seva precisió musical, versatilitat i commovedora sensibilitat. L'any 2020, l'orquestra va nomenar István Várdai nou director artístic, que manté la mateixa filosofia.

Dirigida primer per Frigyes Sándor i més tard per János Rolla, al llarg de més de mig segle l'orquestra ha estat convidada a tocar en més de cinquanta països i ha actuat en grans sales, entre les quals destaquen el Carnegie Hall de Nova York, el Suntory Hall de Tòquio, l'Òpera de Sidney, el Teatro Colón de Buenos Aires, el Concertgebouw d'Amsterdam i el Théâtre de la Ville de París.

L'Orquestra de Cambra Franz Liszt, el concertino de la qual ha estat Péter Tfirst des de 2016, continua actuant en les sales més importants d'arreu del món amb els artistes més destacats. Hi han col·laborat artistes de la talla de Martha Argerich, Adam Fischer, Julia Fischer, Midori Gotō, Yehudi Menuhin, Vadim Repin, Sviatoslav Richter, Mstislav Rostropovich, András Schiff, Isaac Stern i Maxim Vengerov.

István Várdai

István Várdai és molt apreciat per la seva energia i elegància en les seves interpretacions com a director artístic de l'Orquestra de Cambra Franz Liszt. Des de 2020 presenta programes inspiradors i creatius.

De la temporada 2021-2022 destaquen els seus concerts amb l'Orquestra Nacional d'Île-de-France amb Case Scaglione, l'Orquestra Gulbenkian i l'Orquestra Filharmònica de Marsella amb Larry Foster, l'Orquestra Simfònica de la Ràdio Finlandesa amb Mark Wigglesworth, l'Orquestra Hallé amb Jamie Phillips i l'Orquestra Simfònica Estatal de Rússia amb Iuri Baixmet. Com a músic de cambra, toca amb Elizabeth Leonskaja i Liza Ferschtman Schubert a Madrid, Utrecht, Hamburg i Escòcia. Amb Sir András Schiff, Ivan Fischer, Jörg Widmann, Kirill Gerstein i Lawrence Powell celebraran el quarantè aniversari del Festival Neumarkter Konzertfreunde. En el Festival Kissinger tocarà amb el violinista Josef Špaček i el pianista Lukáš Vondráček. Col·labora amb Serguei Dogadin i Pierre-Laurent Aimard.

De temporades anteriors destaquen els seus concerts amb la Filharmònica d'Hèlsinki amb Susanna Mälkki, l'Orquestra Filharmònica Nacional d'Hongria amb Hannu Lintu, l'Orquestra Filharmònica de la BBC amb Douglas Boyd, l'Orquestra Simfònica de Vancouver amb Jun Maerkl i l'Orquestra Nacional del Capitoli de Tolosa de Llenguadoc amb Klaus Mäkelä. En música de cambra ha tocat amb András Schiff, Iuri Baixmet, Gidon Kremer, Jean-Efflam Bavouzet, Mischa Maisky i Víkingur Olafsson al Wigmore Hall de Londres i al Musikverein de Viena.

István Várdai ha enregistrat els concerts per a violoncel de Janáček, Prokófiev i Elgar, així com obres de Mendelssohn, Martinů, Paganini, Beethoven i Popper. Ha enregistrat Les variacions sobre un tema rococó de Txaiovski en ambdues versions i les Suites per a violoncel sol de Bach. Va guanyar el Concurs Internacional de Música ARD el 2014 i el Concurs Internacional de Música de Ginebra el 2008. István Várdai va ser jurat del Concurs Internacional Txaiovski el 2019. Ha estat professor a la Universitat de Música i Art Dramàtic de Viena, on va succeir el desaparegut Heinrich Schiff.

Toca un violoncel Stradivarius «Ex Du Pre-Harrell» de 1673, que prèviament va tocar Jacqueline du Pré.

Grieg: Suite Holberg

El desembre de 1884, els ciutadans de Bergen, d'on era natural Edvard Grieg, van celebrar el bicentenari del naixement d'un dels seus fills predilectes, Ludvig Holberg (1684-1754). Holberg havia estat un famós escriptor, assagista, filòsof i dramaturg que es va guanyar el sobrenom d'El Molière del Nord.

Per a les celebracions, les autoritats van encarregar a Grieg dues obres: una cantata per a veus masculines, ara oblidada, i una obra instrumental. Grieg va estrenar amb èxit la seva obra per a piano Suite Holberg, subtitulada «Suite en estil antic». És un exemple de la música del segle XIX que feia ús d'estils i formes del segle anterior. Es tracta d'un exercici neobarroc de cinc moviments en el qual Grieg combina amb èxit elements seriosos de les suites per a teclat de Bach amb alguna cosa de la picardia dels clavecinistes francesos.

L'any següent va escriure a un amic: «He arranjat la pobra Suite Holberg per a orquestra de corda. Pot ser que ara soni força bé». La Suite Holberg per a cordes va resultar ser un dels esforços orquestrals més brillants de Grieg, qualificat per alguns crítics com el millor després del seu Concert per a piano. S'ha comentat que «malgrat la modèstia del compositor sobre aquest tema, la Suite Holberg és una obra de mèrit intrínsec, a més de ser un exercici pioner en la recuperació dels modismes barrocs».

Ibermúsica

Haydn: Concert per a violoncel i orquestra núm. 1

En la immensa producció de Haydn, els concerts hi ocupen un lloc més aviat modest si ho comparem amb les simfonies, les sonates per a teclat o els quartets de corda. Escrits per a diversos solistes –flauta, trompeta, violí, orgue, clavecí o piano– alguns s'han perdut i d'altres són de dubtosa atribució. Només ens han arribat dos concerts per a violoncel i orquestra, encara que n'existeixen dos més que li han estat atribuïts. Els dos considerats autèntics estan escrits per a la mateixa combinació orquestral: dos oboès, dues trompes i corda.

No sabem amb exactitud la data de composició del Concert núm. 1 en Do major, però pot situar-se entre 1761 i 1765, durant el primer període de Haydn al servei dels Esterházy, la poderosa i riquíssima família hongaresa. Durant molts anys es va creure perdut, ja que el manuscrit va desaparèixer sense que tampoc n'existís cap edició. Però el 1961 se'n va descobrir una còpia al Museu Nacional de Praga, còpia que porta la signatura de Joseph Weigl, el violoncel·lista per a qui Haydn va compondre el concert, i que en els anys esmentats es trobava al servei del príncep Esterházy. L'estrena moderna, després d'un son de gairebé dos segles, va tenir lloc a Praga el 19 de maig de 1962 amb Milos Sádlo en la part solista. Des de llavors ha esdevingut una obra de repertori.

S'inicia amb un Moderato en forma de rondó en el qual el tema principal és elegant i poderós i serveix per al lluïment del solista, que té una comesa de gran virtuosisme. L'Adagio és molt bell, amb un tema introduït per l'orquestra sobre una nota llargament tinguda pel violoncel, que pren el relleu i l'exposa amb dignitat i noblesa, i que després amplia convenientment variat, però sempre en una línia de sobria –tot i que distingida– expressivitat. El concert acaba amb un Allegro molto de contagiosa vitalitat i energia, en el qual, de nou, el solista té un ampli desplegament per al seu lluïment.

Carlos Ruiz Silva

Montsalvatge: Tres reflexos sobre una pastoral d'hivern

Producte d'un encàrrec del Govern d'Andorra, *Tres reflexos sobre una pastoral d'hivern* és l'última obra de Xavier Montsalvatge. La partitura, gestada entre maig de 2001 i febrer de 2002 per un Montsalvatge ja molt malalt (va morir el 7 de maig de 2002 i l'orquestració la va completar Albert Guinovart per desig exprés de l'autor), va ser estrenada pòstumament el juny de 2003 pels seus dedicataris: l'Orquestra de cambra d'Andorra i el seu concertino, Gerard Claret. Som davant una serenata lírica en tres moviments, que significativament afegeixen menció a determinats colors en la indicació de tempo, i en la qual domina de principi a fi un caràcter amable, com ho era de fet el del compositor català, sempre cordial –també amb qui signa aquest text–, en converses mantingudes amb ell sobre l'aleshores pròxima estrena de la seva *Folia daliniana*, cap a 1996, que poc després va ser presentada en un concert d'Ibermúsica (1997). En el primer moviment (Andantino violeta) la música està amarada d'una grata i càlida efusió. Una nostàlgia més delicada desprèn l'Adagietto blanc, en molts moments evanescent, que conté un bell i també molt líric solo de violí. El contrast és evident amb el més juvenil, decididament alegre i lluminós Spiritoso carmesí final, de curs notòriament més breu. Música plena de poesia i color, que ens arriba amb la senzillesa i la claredat pròpies del seu autor.

Txaikovski: Serenata per a cordes en Do major, op. 48

Ben just tres anys després de la Quarta simfonia (1877), Txaikovski va escriure, entre setembre i octubre de 1880, aquesta Serenata per a cordes, que va néixer entre dubtes, cosa no pas infreqüent en el compositor rus. El setembre va escriure a la seva amiga i protectora Nadezhda von Meck que havia alleujat la inquietud sentida els darrers dies lliurant-se a la composició: «Heus-me aquí, amb idees per a una simfonia o un quartet de corda, encara no sé què serà». En una carta a la mateixa Von Meck, l'octubre, ja va descriure l'obra com una suite per a orquestra de corda, que finalment va dissenyar en quatre moviments i que també va adaptar per a piano a quatre mans. La Serenata va tenir una primera estrena privada el desembre de 1880 per part d'una orquestra d'estudiants i professors que la van executar com a sorpresa a Txaikovski quan va tornar al conservatori de Moscou. L'estrena pública va tenir lloc a Sant Petersburg el 30 d'octubre de 1881. El mateix autor va confessar a Von Meck sobre l'obra: «Neix del cor, està escrita com a producte d'una compulsió interna, i m'aventuro a dir

que no està mancada d'interès artístic». Txaikovski la contraposava, d'aquesta manera, a la contemporània Obertura 1812, de la qual diu: «Serà molt sorollosa però no està escrita amb sentiments profunds d'amor i, per tant, no crec que tingui interès artístic». En efecte, allunyat en aquesta obra de tota aparatositat sonora, Txaikovski hi mostra la major sinceritat expressiva i hi desplega tots els elements característics de la seva música: enorme talent melòdic, intel·ligència harmònica, encant extraordinari en la música de dansa i capacitat per elaborar música impecablement construïda des d'un punt de vista formal però que arriba a l'oïent de manera directa i senzilla. Va expressar en el manuscrit que desitjava un abundant contingent de corda: «Com més executants hi hagi en l'orquestra, més s'acostarà el seu nombre als desitjos de l'autor». El primer moviment porta el nom de «Peça en forma de sonatina» perquè, encara que escrita en forma de sonata (introducció, exposició, desenvolupament, reexposició, coda), n'eludeix el desenvolupament. La solemne introducció, amb un motiu de quatre notes que reapareixerà en el moviment final, és seguida per un Allegro moderato amb un primer motiu molt líric i efusiu, i després d'aquest, per un segon motiu més desenfadat i lleuger (un homenatge del compositor rus a Mozart), abans que al final del moviment es recuperi la solemne introducció. El segon moviment troba el magisteri del compositor en l'escriptura per a la dansa, i l'encant d'aquest bell vals de refinada elegància n'ha fet, amb tota lògica, una de les pàgines més conegudes i reiterades del seu autor. Una lleu transformació del motiu del vals serveix per obrir l'Elegia, un cant nostàlgic i solemne que en molts moments és gairebé un himne i en d'altres transpira una melancolia que trobem també en El llac dels cignes. Molt connectat amb el pianissimo amb què finalitza aquest moviment, el començament misteriós del quart porta, també amb un punt de solemnitat, al tema rus que centra la introducció (Andante), però en les últimes frases d'aquesta Txaikovski introdueix el mateix motiu descendent de quatre notes amb què s'iniciava l'obra. En l'Allegro con spirito següent no hi ha dubte sobre el seu caràcter lluminós, alegre, gairebé de dansa popular. Txaikovski tanca el cercle de consistència de l'obra recuperant la lenta introducció del primer moviment abans de la coda final, iniciada sobre aquest mateix motiu de quatre notes i culminada en un brillant i accelerat *più mosso* final.

Rafael Ortega Basagoiti

Perquè t'interessa.

LA VANGUARDIA

Joies amb essència

www.egassbarcelona.com

Handmade

© [egassbarcelona](https://www.egassbarcelona.com)

Cat **M**úsica

Emociona't
amb Catalunya Música

catmusica.cat

amb la col·laboració

 Obra Social "la Caixa"

BCN
CLÀSSICS
21/22

PALAU DE LA MÚSICA
L'AUDITORI

Propers concerts:

20 de maig | PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

ACADEMY OF ST. MARTIN IN THE FIELDS I JULIA FISCHER

*Simfonia per a orquestra de corda
de Xostakóvitx*

Abona-t'hi!

ENTRADES I ABONAMENTS:

www.bcnclassics.cat

Tel. 93 342 61 75

BCN
CLÀSSICS
21/22

PALAU DE LA MÚSICA
L'AUDITORI

Propers concerts:

25 de maig | PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

**FILHARMÒNICA DE
VARSÒVIA I BEHZOD
ABDURAIMOV**

Concert núm. 2 de Rakhmàninov

Abona-t'hi!

ENTRADES I ABONAMENTS:

www.bcnclassics.cat

Tel. 93 342 61 75

CICLE BCN CLÀSSICS 21/22

Organitzen:

TRITÓ

IBERMÚSICA

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEO
CATALÀ

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Ajuntament
de Barcelona
Institut de Cultura

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE CULTURA
Y DEPORTE

inaem

INSTITUTO NACIONAL
DE ARTES ESCENICAS

Col·laboren:

Mitjans oficials:

Cat *M*úsica

SE2
CATALUNYA

LA VANGUARDIA

woman *magazine*

Troba'ns a:

Enamorats, 35
08013 Barcelona

www.bcnclassics.cat
contacte@bcnclassics.cat
93 342 61 75

@bcnclassics

GAUDIM LA MÚSICA EN SILENCI

MOLTES GRÀCIES!

El gran Yo-Yo Ma torna a la propera temporada de BCN Clàssics

Reserva el teu abonament per la temporada 22/23 a:
contacte@bcnclassics.cat

Ben aviat tota la programació de la 22/23
Stay tuned!

